

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Driftsgranskingene mm.

Jostein Vasseljen, Lesja kommune, 1. februar 2023

1963

1976

2005

2021

Disposisjon

- Driftsgranskingene
Østlandet andre bygder
 - Melk
 - Storfe
 - Sau
- Investeringskravene
framover
- Dyrevelferd

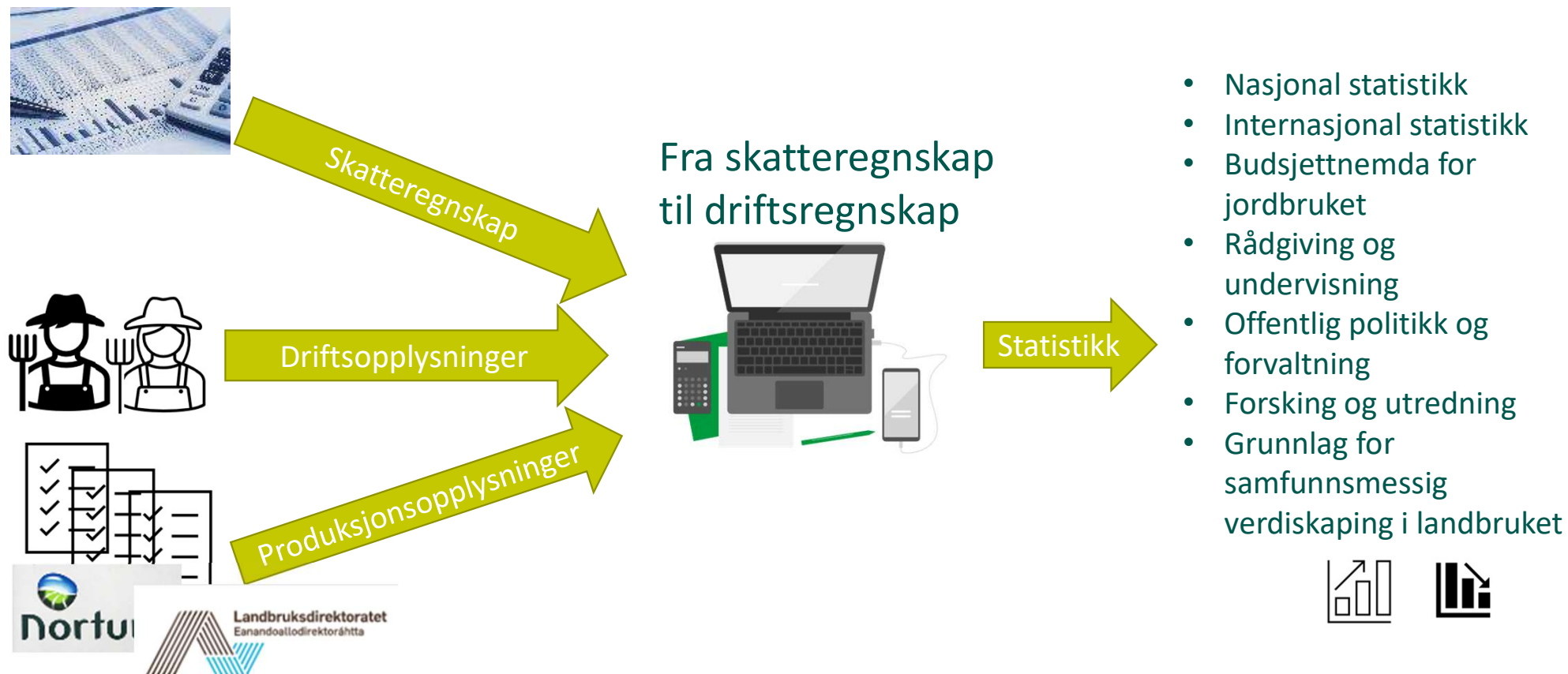
Driftsgranskinger i jord- og skogbruk

- Regnskapsstatistikk, driftsregneskap for gårdsbruk der inntekter fra jordbruket har et «vesentlig omfang»
- Vesentlig omfang er standard omsetning over kr 150 000. Representativ for ca. 70 % av de som fikk produksjonstilskudd
- 916 enkeltbruk tilfeldig trukket fra Landbruksdirektoratets database blant de som søker produksjonstilskudd
- Alle landsdeler (8), brukstørrelser (6 arealgrupper) og de fleste produksjoner er representert (8 driftsformer presentert)
- Frivillig deltakelse, 5 - 10 % årlig utskifting
- 104 deltok også i en egen skogbruksgransking

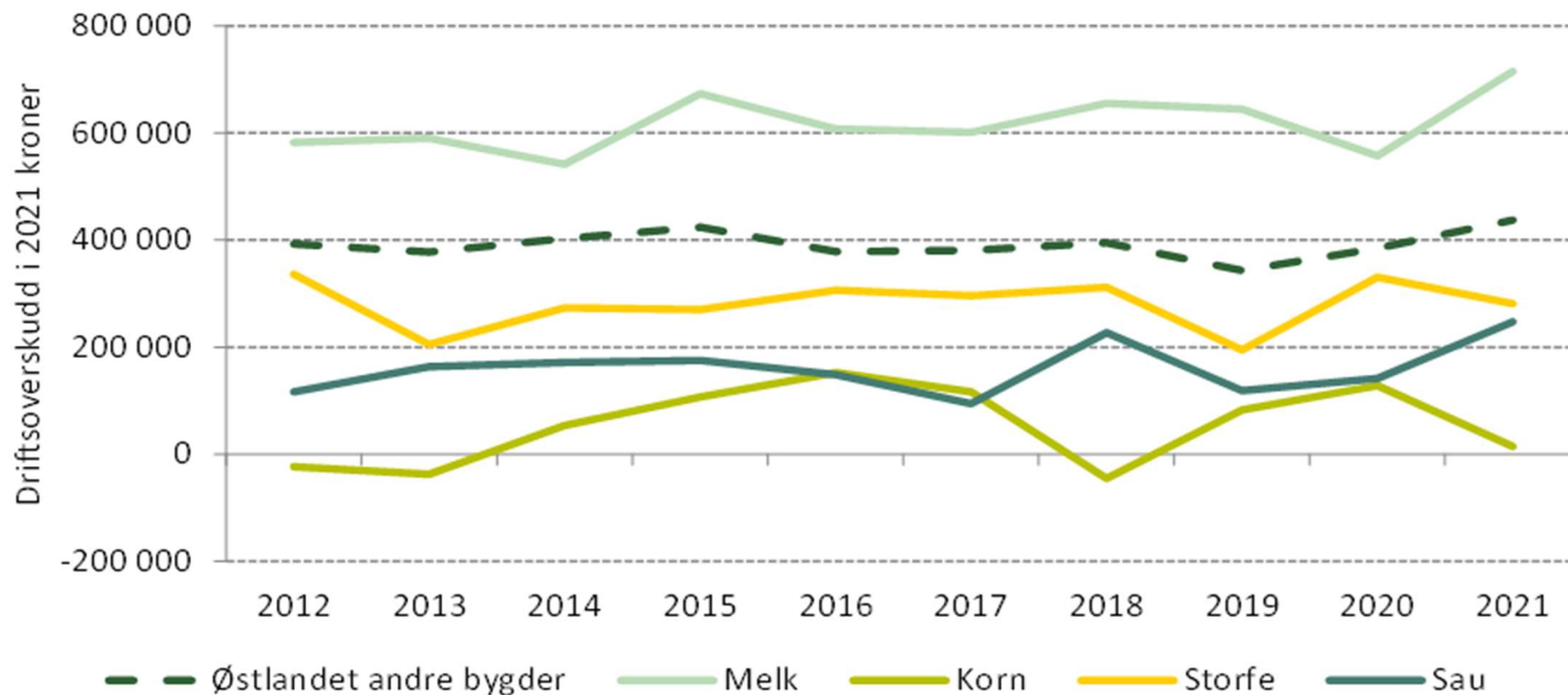
Formål

- Vise resultat og utvikling i økonomiske forhold på bruk der inntekter fra jordbruk har et vesentlig omfang
- Gi grunnlag for sammenligning med annen nasjonal og internasjonal statistikk
- Skaffe grunnlag for forskning og utredning, rådgiving og undervisning, underlag for offentlig politikk og forvaltning og grunnlag for samfunnsmessig verdiskaping i landbruket

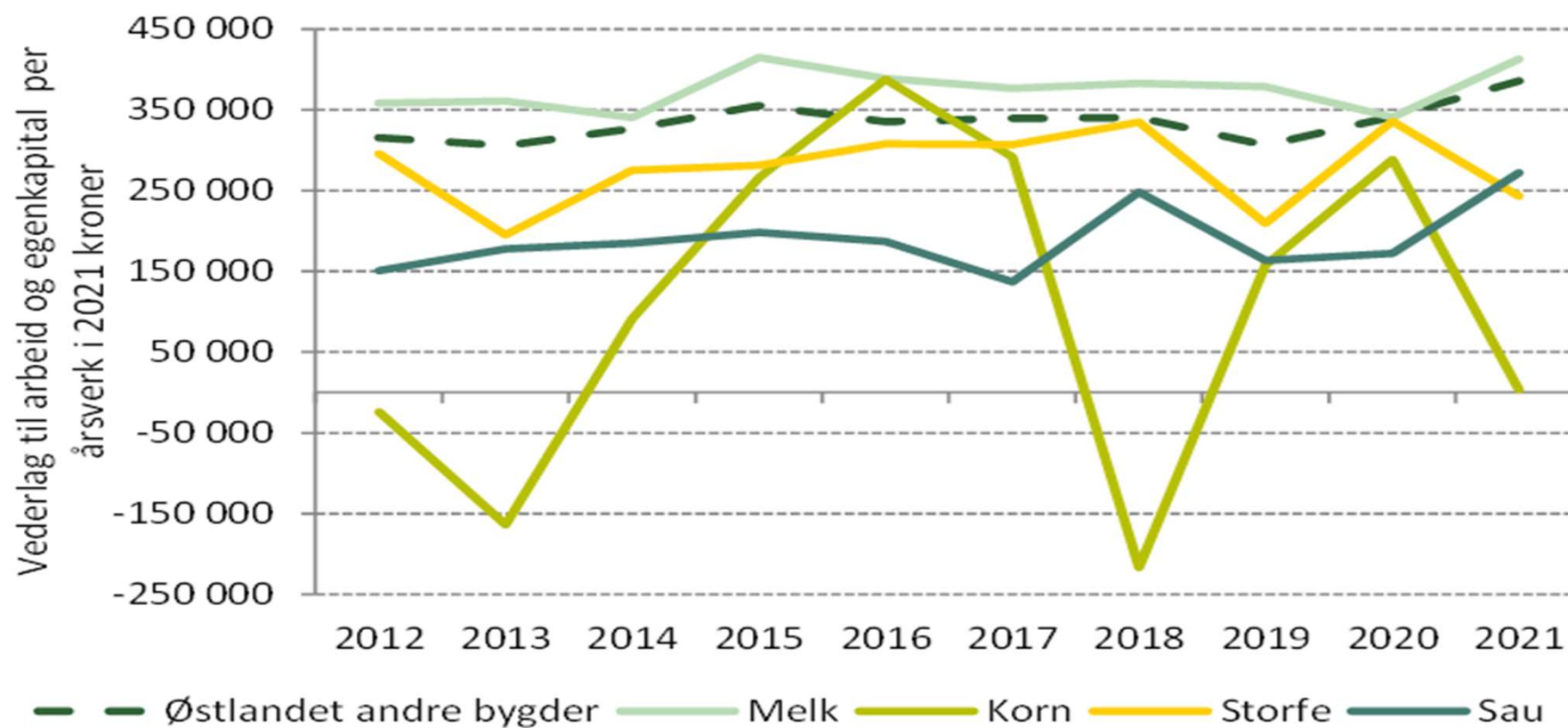
Driftsgranskingene i jord- og skogbruk

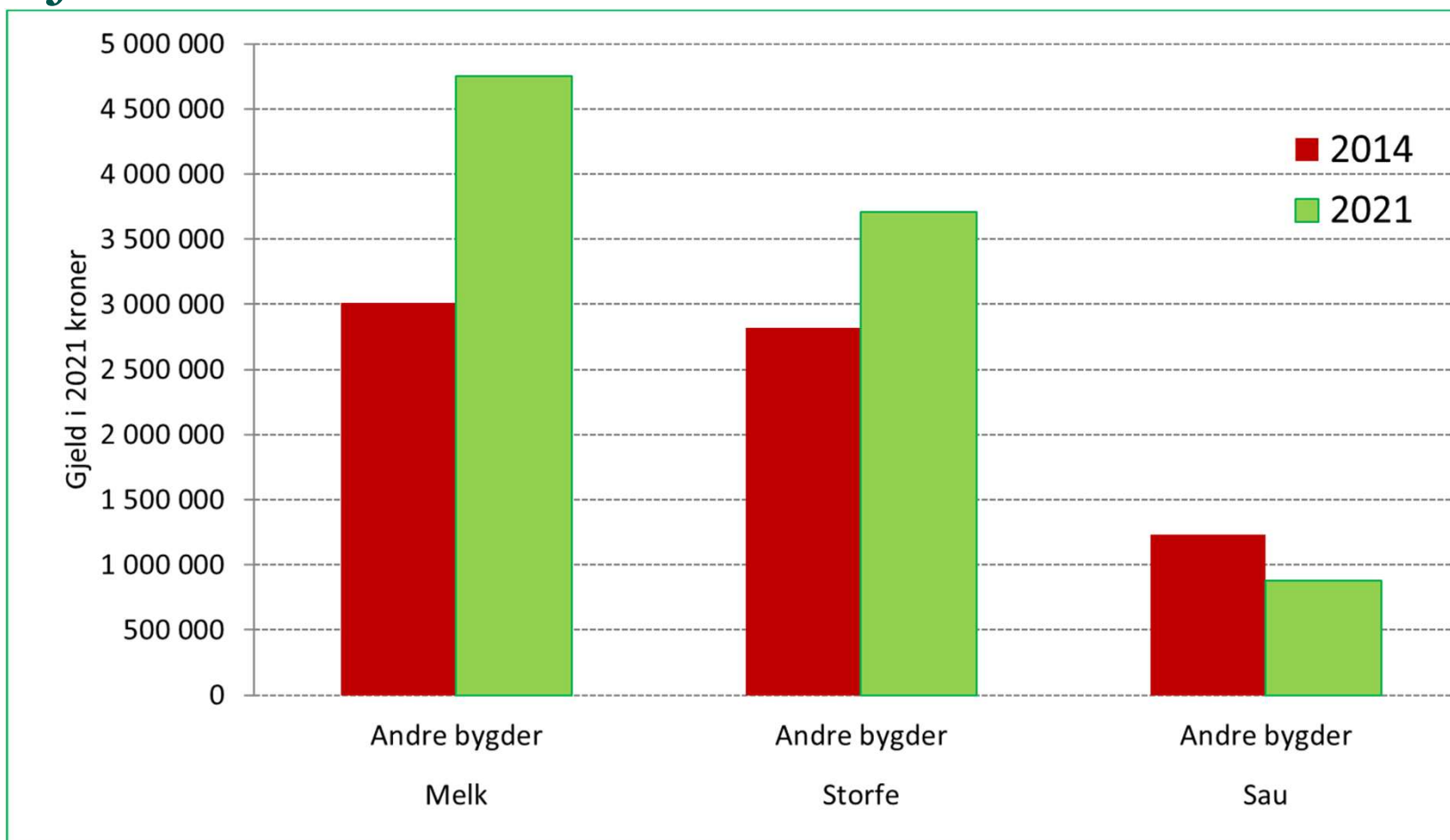
Driftsoverskudd per bruk med ulike driftsformer Østlandet andre bygder 2012-2021, i 2021-kroner

Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk - ulike driftsformer Østlandet andre bygder 2012-2021, i 2021-kroner

Gjeld – ulike driftsformer

Priser på husdyrprodukter

		Andre bygder	
	2020	2021	% endring
Kumelk	5,52	5,95	7,9 %
Kukjøtt	49,95	51,79	3,7 %
Annet storfekjøtt	56,86	58,23	2,4 %
Sau- og lammekjøtt	43,49	46,39	6,7 %
Ull	36,65	36,82	0,5 %

Melk

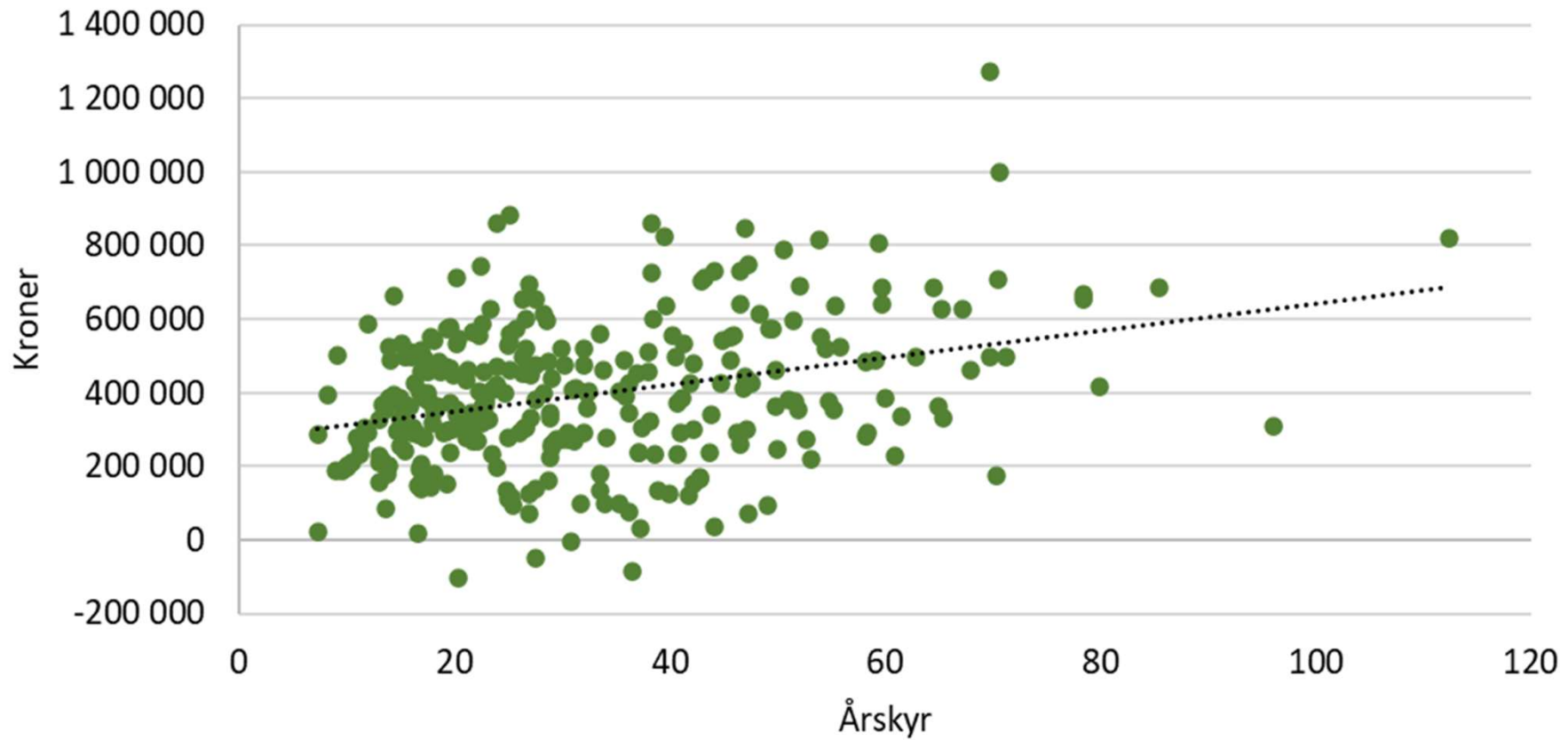
Melk driftsinformasjon

	2020	2021
Antall bruk	37	35
Areal	530	553
Årskyr	30,7	31,8
Melk liter	215 200	229 100
Melk per årsku	7777	7958
Storfekjøtt kg	7796	8530
Arbeidsforbruk	3797	3805

Melk – noen nøkkeltall

	2020	2021
Produksjonsinntekter	2 767 000	3 118 000
herav melk	1 152 000	1 367 000
herav tilskudd	960 000	1 008 000
Variable kostnader	945 000	1 026 000
herav kraftfôr	503 000	533 000
herav gjødsel	101 000	112 000
Faste kostnader	1 284 000	1 377 000
herav drivstoff	62 000	77 000
herav strøm	44 000	74 000
Driftsoverskudd	538 000	715 000
Vederlag til arb. og egenkap. per årsverk	330 000	413 000

Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk, driftsform melk, landet 2021

Storfe

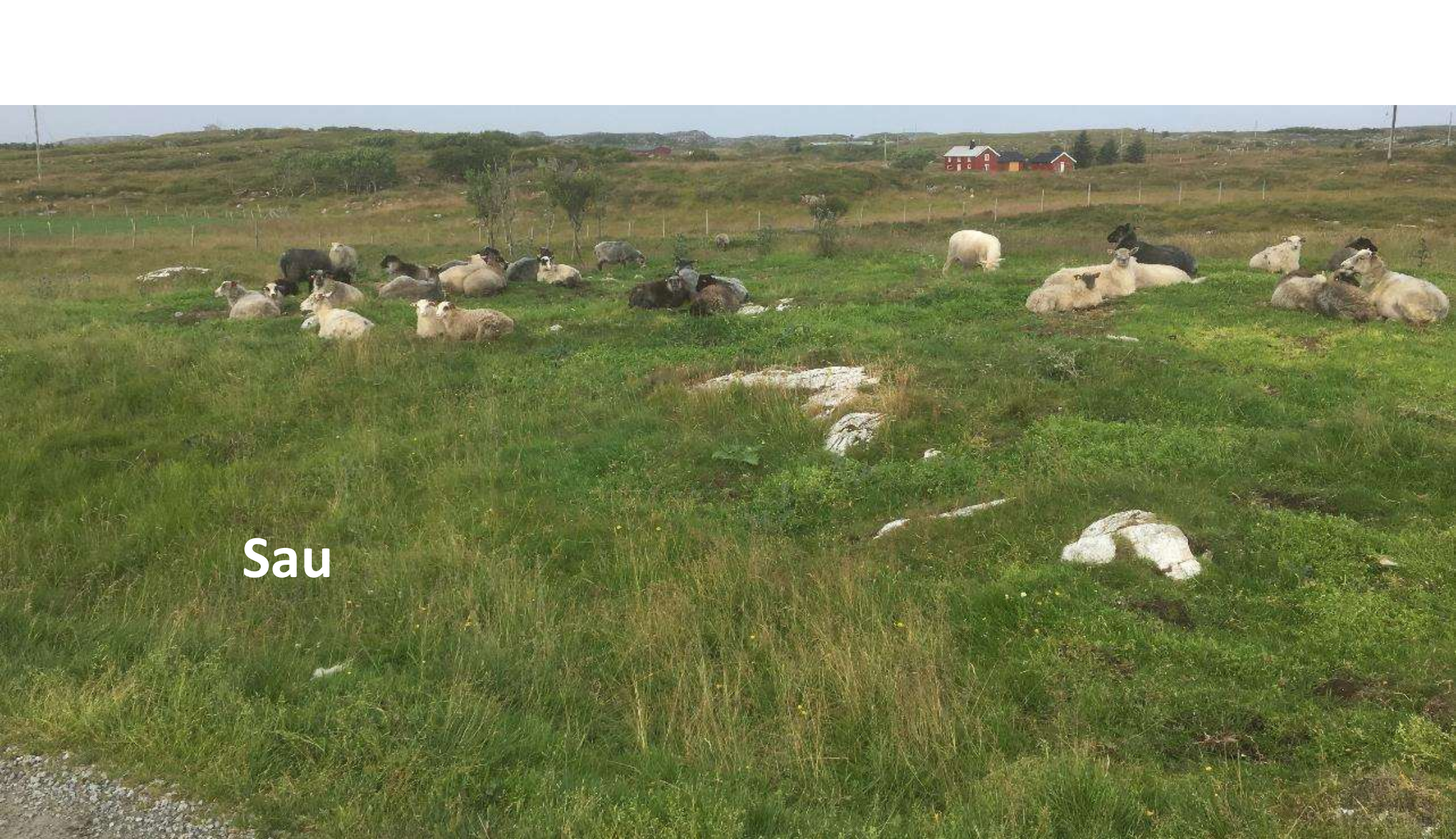
Foto: © Heidi Knutsen, NIBIO

Storfe - driftsinformasjon

	2020	2021
Antall bruk	19	19
Areal	461	435
Mordyr	27	27
Storfekjøtt kg	8687	8472
Arbeidsforbruk	1993	2137

Storfe - noen nøkkeltall

	2020	2021
Produksjonsinntekter	1 543 000	1 496 000
herav slakt og livdyr	681 000	696 000
herav tilskudd	664 000	673 000
Variable kostnader	470 000	441 000
herav kraftfôr	153 000	113 000
herav gjødsel	90 000	85 000
Faste kostnader	753 000	774 000
herav drivstoff	45 000	46 000
herav strøm	22 000	32 000
Driftsoverskudd	320 000	281 000
Vederlag til arb. og egenkap. per årsverk	324 000	243 000

A wide-angle photograph of a rural landscape. In the foreground and middle ground, a flock of sheep, mostly white with some black and grey, are grazing in a lush green field. Some sheep are lying down, while others are standing. The field is dotted with several large, light-colored rocks. In the background, a red house with a white roof is visible on a slight rise, surrounded by more greenery and a few trees. The sky is overcast and grey.

Sau

Sau - driftsinformasjon

	2020	2021
Antall bruk	27	29
Areal	227	236
Vinterfôra sau	132	139
Antall gangslam	1,4	1,5
Kjøtt kg	4105	4326
Kg kjøtt per v.f. sau	30	31
Arbeidsforbruk	1961	2008

Sau - noen nøkkeltall

	2020	2021
Produksjonsinntekter	723 000	839 000
herav slakt og livdyr	226 000	297 000
herav tilskudd	457 000	504 000
Variable kostnader	182 000	175 000
herav kraftfôr	60 000	69 000
herav gjødsel	34 000	35 000
Faste kostnader	405 000	417 000
herav drivstoff	18 000	20 000
herav strøm	16 000	24 000
Driftsoverskudd	137 000	248 000
Vederlag til arb. og egenkap. per årsverk	167 000	272 000

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Investeringskravene framover

Ulike forutsetninger i ulike fylker

SSB 2020:

Andel løsdriftsfjøs:

- Innlandet 42 %
- Agder 35 %
- Vestland 31 %
- Rogaland 46 %
- Trøndelag 54 %

2019:

Båsfjøs: 4554

Løsdriftsfjøs: 2924

Andel båsfjøs 61 %

Kilde: Kukontrollen

2021:

Båsfjøs: 3713

Løsdriftsfjøs: 3143

Andel båsfjøs 54 %

Kilde: Kukontrollen

Krav til kalvingsbinge – 2024,
og beitekrav på 16 uker

Kravet gjelder for 4500
besetninger (2019).

- Hvor mange oppfyller kravene allerede?
- Behov for ombygging/tilbygg?
- Hvilke valg gjør den enkelte?

Nationen 27.01.2023

Investeringsbehov og økonomi i melkeproduksjonen

- **Investeringsbehov innen melkeproduksjon**
 - Å tilpasse produksjonen til løsdriftskravet i 2034
 - Nibio Rapport nr. 46/2021
- **Framtidig mjølkeproduksjon i Vestland fylke**
 - Konsekvensar av nye dyrevelferdskrav i 2024 og 2034
 - Nibio Rapport nr. 6/2022
- **Investeringsutsikter blant trønderiske melkebønder**
 - Nibio Rapport nr. 113/2022

Innovasjon Norge – Hva kan de finansiere (utdrag)

- Investeringer knyttet til faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr
- Prioriterer prosjekter som gir økt matproduksjon der det er markedspotensial, prosjekter som bidrar til økt dyrevelferd
 - Tilskudd forstudie/ressursavklaring for investeringer, særlig for små og mellomstore melkeproduksjonsbruk som må legge om til løsdrift.
 - Tilskudd til investeringer i driftsbygninger, fôrlager og andre produksjons- eller lagerbygg og tilhørende produksjonsutstyr av varig karakter.
- Særskilte prioriteringer for 2023
 - Prosjekter som gir økt matproduksjon for produksjoner med markedspotensial
 - Investeringer på små og mellomstore bruk
 - Ombygging til løsdrift for melkebesetninger med 30 kyr
 - Investeringer som bedrer dyrevelferd

Tilskuddssatser fra IN i 2023

- Investeringer
- Faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr – opptil 40 % av godkjent kostnadsoverslag (35 % i 2022)
- Øvre grense 3,5 mill. kroner (2 mill. kroner i 2022)
- Tilskudd til forstudie/ressursavklaring for investeringer

Dyrevelferd

Lover og forskrifter

Lov om dyrevelferd

- Forskrift hold av storfe
- Forskrift hold av svin
- Forskrift hold småfe
- Forskrift hold hest
- Forskrift hold fjørfe

Dyrevelferdsprogram for de enkelte dyreslag

- Gris etablert – 2019
- Fjørfe
 - Slaktekylling – 2013
 - Kalkun – 2017
 - Verpehøns – 2020
 - Oppal og rugeegg slaktekylling og kalkun (avlssdyr) – 2021
- Storfe – programmet er i innrulleringsperioden (jan 2022 – april 2023)
- Sau – 2022

Hva vet vi kommer om dyrevelferd

- Nye krav til dyrevelferd
- Stortinget påla regjeringen å legge fram ny dyrevelferdsmelding våren 2023
 - Dette i mot regjeringen som planla framlegging i 2024, det blir 2024 i følge budsjettforlik sist høst
- Føringer til meldingen fra Stortinget:
 - Bygge på oppdatert kunnskap med utgangspunkt i faglige og faktiske forhold
 - Meldingen bør se faglig og politisk på problemstillinger knyttet til dyrehold
 - Økonomiske virkemidler som belønner god dyrevelferd
 - Økt dyrevelferd i svinenæringa
 - Strengere krav til dyrevelferd ved oppgradering av driftsbygninger eller nybygg
- Innspill til regjeringens arbeid hadde frist 1. september
- EU har signalisert en større gjennomgang av regelverk om dyrevelferd. Hva blir konsekvensene for norsk regelverk?

Hva kan vi forvente?

- Storfe – kommer det nye krav i ny dyrevelferdsmelding?
- Sau
- Svinenæringen
 - Økt areal – smågris, slaktegris, fødebinge
 - Forbud mot fiksering
 - Mykt liggeunderlag
 - Kastrering
 - Miljøtiltak, stimuli til dyrene
 - Uteareal
- Fjørfe ?

Jostein Vasseljen
jostein.vasseljen@nibio.no

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NIBIO_no

NIBIO.no

NIBIO_no

www.nibio.no

